

tidens Begreber egentlig noget anstødelig, idet den beskæftiger sig meget vidtløftig med, at paagældende lover, at han hverken ved Vold eller Magt eller Slægtskab, Venskab, Gunst eller Gave, Had eller Avind eller Nid vil lade sig afholde fra Retfærdighedens Vej, og at han skal holde sig vor allernaadigste Arvekonges og Herres Krigsartikler og Ordonnanser efterrettelige, og saa gentages det, at han ikke skal modtage nogen Bestikkelse. Det tilhører alt sammen en svunden Tid, det er, kan man høre, Peder Schumachers Tid, hvor Bestikkelser gik for sig fra oven til ned, men heldigvis ikke den Tid, vi leve i. Der er Grund til ganske at forandre dette, altsaa for det første at afskaffe Eds aflæggelser for hver enkelt Sag og dernæst indføre en forandret Edsformular.

Om det vigtige Spørgsmaal angaaende en Forsvarer for den tiltalte skal jeg udtale, at jeg ikke tror, den højtærede Minister har fuldstændig Ret i her at tale om en Parallel med den borgerlige Retspleje. Man indfører her noget nyt: en Forsvarer i den militære Retspleje, og den militære Retspleje er ganske forskellig fra den civile. Naar man da indfører dette ny, kan man lige saa godt indføre det fra et Tidspunkt, hvor Institutionen kan gøre Gavn, som lade den indtræde paa et sent Tidspunkt, hvor man kan sige sig selv, at den vil være til liden eller ingen Gavn. Det forekommer mig heller ikke at være saa overmaade vanskeligt. Der er en Slags Sager, hvor man kan angive et bestemt Tidspunkt for Forsvarerens Tiltræden; det er Sager, hvor den sigtede fængsles. Forsvareren bør tiltræde ved Fængsling. I andre Sager bør han træde til, saa snart det er erklæret den sigtede, hvilken Forseelse han sigtes for. At faa dette ret formuleret vil ikke have nogen Vanskelighed, og paa den Maade vil man kunne naa til at faa et virkeligt Gode i Stedet for, at man ellers kun vil faa et Skin af en Reform.

Om Proceduren maa jeg sige, at jeg har nogen Frygt for alt det skriftlige. Krigsretsproceduren har hidtil med sine Mangler haft den Fordel, at den er hurtig, og at den dog er en Slags mundtlig Procedure. Indførelse af mere skriftligt, end man har, tror jeg, man skal være meget forsigtig med at indlade sig paa. Man behøver heller ikke at være bange for, at der mangler Procesbestemmelser for en mundtlig Procedure, for det viser sig jo, at man i den Henseende er kommen godt ud af det hidtil. Krigsretterne have i

Virkeligheden fungeret godt, og det uagtet hele den militære Proces indeholdes i 12 Paragraffer af Tjenestereglementets 733 Paragraffer. Ganske vist er det Krigsartikelsbrevene af 1683 og Krigsretsinstruksen, der ere Grundlaget for den militære Procedure, men det, de militære Dommere bruge, er ingenlunde Krigsretsinstruksen, det er Tjenestereglementet, hvor der paa Grundlag af de gamle Bestemmelser fra 1683 er indsat 12 Paragraffer om Retsplejen, og med disse 12 Paragraffer have Krigsretterne hidtil meget godt kunnet fungere. Man skal ikke være bange for, at de ikke skulle kunne fungere fremtidig med disse faa Procesregler.

Disse praktiske Bestemmelser har jeg villet berøre, men jeg kan ikke forlade dette Emne uden at nævne en Slutningsbestemmelse i Lovforslaget, som er et lille mørkt Punkt, den Bestemmelse nemlig, som udtrykkelig opretholder Standretterne. Standretterne grunde sig ligesom alt det andet paa Bestemmelserne fra 1683, det er Krigsretsinstruksens 3die Kapitel, hvori der staar: „Skulde iblandt Krigsfolket, til Felts eller i Besætningerne, slige aabenbare grove Excesser og Misgerninger bedrives, hvilke ingen Ophold i deres Afstraffelse kunde taale, formedelst højstfarlige Følger, og Gerningen i sig selv er baade Anklager og Vidne, og udkræver en Stand-Ret, da gives den, som Justitiens Administration er betroet, fri Magt, saadan Stand-Ret uden nogen videre Undersøgelse at holde, og straks paa Stand at lade exequere“. Dette, altsaa Indførelsen af en fuldstændig formløs Procedure og formløs Fuldbydelse netop i de allerfarligste Tilfælde, er det højst betænkeligt at bekræfte. Vi have heldigvis ikke haft mange af den Slags Tilfælde. Vi havde det mærkelige nok ikke i den sidste Krig i 1864, hvor det lettere kunde være fremkommet, da der paa vor Side var tyske Afdelinger, som følte sig fjendtlig stemte mod os. Men derimod, hvor dette ikke var Tilfældet, nemlig i Trearskrigen, hvor de vare faldne fra os i Begyndelsen af Krigen, havde vi 2 af den Slags Tilfælde. Vi have altsaa ikke haft mange Standretter, men som De ville have hørt af det Par Ord, jeg tillod mig at oplæse, kan Standret sættes ogsaa uden Krigstilfælde, og det er en Myndighed, som vi paa ingen Maade bør lade vedblive at bestaa og langt mindre bekræfte. Man maa heller ikke tro, at det er noget, som man i andre Stater anser for en Nødvendighed. Ganske vist, Stand-